

Poznań, dnia 29 lipca 2020 r.

**Opinia o projekcie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu
przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a–185c
Kodeksu postępowania karnego**

Wprowadzenie

Opiniowany projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a–185c Kodeksu postępowania karnego, zgodnie z założeniem, ma na celu wykonanie upoważnienia ustawowego określonego w art. 185d § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, z późn. zm.), dalej: „k.p.k.”.

Zgodnie z tym przepisem Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób przygotowania przesłuchania w trybie określonym w art. 185a–185c k.p.k. oraz warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia przeznaczone do przeprowadzania takich przesłuchań, w tym ich wyposażenie techniczne, mając na względzie konieczność zapewnienia swobody wypowiedzi i poczucia bezpieczeństwa osób przesłuchiwanym.

Potrzeba uchwalenia nowego rozporządzenia uzasadniana jest zmianami, które dokonały się w związku z uchwaleniem ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1694), która weszła w życie w dniu 5 października 2019 r. Skutkiem tej zmiany pewnym zmianom uległa treść art. 185a § 2 i § 4 oraz istotnie zmodyfikowano art. 185c k.p.k. Nowelizacja w zakresie art. 185a § 2 polega na wprowadzeniu dla sądu instrukcyjnego terminu do przesłuchania pokrzywdzonego (niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku). Jak wskazano w uzasadnieniu zmiana ta była pożądana ze względu na potrzebę maksymalnego zredukowania traumatycznych przeżyć i dyskomfortu psychicznego pokrzywdzonych małoletnich lub pokrzywdzonych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej. Z kolei zmiany treści art. 185c k.p.k., jak wskazano, miały na celu zrównanie gwarancji dla pokrzywdzonych, przesłuchiwanym w charakterze świadka, o których mowa w art. 185c

k.p.k., z tymi, które przysługiwały przesłuchiwanym w charakterze świadka pokrzywdzonym, o których mowa w art. 185a k.p.k.

Potrzeba zmian

Bezpośrednia konieczność zmiany rozporządzenia wydanego na podstawie art. 185d § 2 k.p.k. wynika z treści art. 21 ust. 2 powołanej ustawy z dnia 19 lipca 2019 r., zgodnie z którą, dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 185d § 2 k.p.k. zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 185d § 2 k.p.k., jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

W związku z powyższym pojawiła się konieczność wydania przez Ministra Sprawiedliwości nowego rozporządzenia do dnia 5 października 2020 r.

Ocena projektów rozporządzeń

Opiniowany projekt rozporządzenia w sprawie sposobu przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a–185c w założeniu ma dostosowywać tryb przeprowadzania przesłuchania do zmian wprowadzonych w wyniku nowelizacji z 19 lipca 2019 r. Bliższa analiza treści projektowanego rozporządzenia pokazuje, że zostało ono w całości oparte na rozporządzeniu aktualnie obowiązującym, tj. na rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a-185c Kodeksu postępowania karnego z dnia 18 grudnia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1642). Zabieg taki wynika z faktu, że zmiany wprowadzone w przepisach art. 185a i 185c k.p.k., nie wywierają wpływu na sam przebieg czynności przesłuchania.

Charakter opiniowanych przepisów jest w zasadzie wyłącznie techniczny i sprowadza się do zapewnienia jak najlepszego przebiegu samej czynności przesłuchania. O ile zatem przepisy art. 185a-185c k.p.k. warunkują realizację samej czynności spełnieniem określonych przesłanek o charakterze gwarancyjnym, o tyle przepisy rozporządzenia aktualizują się dopiero wówczas, gdy przepisy ustawy na to pozwolą.

W ramach rozporządzenia można wyróżnić dwie grupy przepisów. Takie, które dotyczą samego przebiegu przesłuchania, a które mogą wpłynąć na komfort osoby przesłuchiwanej (§2-4) oraz takie, których przedmiotem jest funkcjonowanie pokoju przesłuchań i pokoju technicznego (§5 – 10). Rozporządzenie określa przede wszystkim kwestie lokalowe, tj. wyodrębnienie lokalu, jego usytuowanie, oraz warunki techniczne, które musze one spełniać. Uregulowanie tych kwestii ma na celu ujednoczenie standardów przesłuchiwanie osób, o których mowa w art. 185a-185c k.p.k., co z kolei pozwoli na zapewnienie im należytej ochrony.

Podsumowanie

Podsumowując należy podkreślić, że zaproponowane projekty rozporządzenia spełniają swoją podstawową funkcję, tj. regulują sposób i warunki techniczne realizacji przesłuchań, o których mowa w art. 185a-185c k.p.k. Konieczność należytej ochrony pokrzywdzonych i świadków, o których mowa w tym przepisie nie może budzić żadnych wątpliwości. Czynność przesłuchania w tego typu sprawach wiąże się ze znacznym stresem i dyskomfortem, który można zminimalizować przez zapewnienie jak najlepszych warunków przesłuchań. Kluczowe dla systemu funkcjonowania mechanizmów ochrony pokrzywdzonego i świadka jest aby był on jednolity i spójny na poziomie całego wymiaru sprawiedliwości. Jedynie na marginesie można wskazać, że nawet najlepsze przepisy nie zapewnią odpowiedniego poziomu gwarancji, jeżeli nie zostanie wykształcone odpowiednie podejście przedstawicieli organów wymiaru sprawiedliwości. Niezależnie jednak od powyższego, przedłożony projekt rozporządzenia należy ocenić pozytywnie.

/adv. dr Piotr Karlik/